lingen van deputaten ten dezen ten volle worden goedgevonden:

2e. uit te spreken, dat zij het betreurt, dat dit misverstand, waarbij zoowel de kerk van Soerabaja, als deputaten, geheel te goeder trouw zich op de officieele bescheiden kunnen beroepen, is gerezen;

3e. uit te spreken, dat naar recht de kerk van Soerabaja geen meerderen steun heeft te ontvangen over de betrokken jaren, dan zij ontving;

4e. gezien evenwel de groote liefde, waarmede de kerk van Soerabaja steeds haar offers brengt, de trouw, waarmede zij haar plaats inneemt, en hare zware lasten,

gezien het feit, dat het allerzins verklaarbaar is, dat de kerk van Soerabaja op de sommen, die in geding zijn, meende te mogen rekenen, als steun uit het moederland,

alsnog te besluiten aan de kerk van Soerabaja kwijt te scheiden een nog resteerende schuld, groot ƒ 1412.75, zijnde een som, ten naaste bij overeenkomende met de som, waarop deze kerk rekende in hare begrooting.

Oud. P. Rijsdijk rapporteert namens Commissie V over het punt: Radio-kerkdienst.

De praeses deelt mee, dat Ds J. A. Tazelaar van Rotterdam, ter Synode aanwezig, zoo noodig inlichtingen zal verstrekken.

De Particuliere Synode van Gelderland verzoekt te dezen aanzien aan de Synode deputaten te benoemen om de zaak der radiokerkdienstuitzending van de Geref. Kerken in studie te nemen en ten bate dier kerken te behartigen.

De Part. Synode van Zuid-Holland (Zuid) stelde aan de Synode voor:

a. (tenminste drie) deputaten te benoemen voor de uitzending per radio van kerkdiensten van Geref. kerken in Nederland, en hun op te dragen:

er naar te staan, dat een behoorlijk aantal Zondagen een zender voor het uitzenden van kerkdiensten van verschillende Geref. kerken in ons vaderland, voor zoover zij daarvoor gevoegelijk in aanmerking kunnen komen en zij daartoe bereid zijn, te regelen;

b. al de kerken uit te noodigen, tot dekking van de onkosten, voor zoover die niet bestreden worden door de bijdragen der uitzendende kerken, eens per drie jaar een collecte voor dit doel te houden en aan de deputaten op te zenden.

De Part. Synode van Groningen zond aan de Generale Synode door een voorstel van de Classis Stadskanaal:

a. (tenminste drie) deputaten te benoemen voor de uitzending per radio van kerkdiensten van Geref. kerken in Nederland en hun op te dragen:

I. er naar te staan, dat een behoorlijk aantal Zondagen een zender voor het uitzenden van kerkdiensten van Geref. kerken worde beschikbaar gesteld, en

II. de uitzending van kerkdiensten van verschillende Geref. kerken in ons Vaderland, voor zoover zij daarvoor gevoegelijk in aanmerking kunnen komen en zij daartoe bereid zijn, te regelen; — en

b. al de Kerken uit te noodigen tot dekking van de onkosten, voor zoover die niet bestreden worden door de bijdragen der uitzendende kerken, eens per jaar een collecte voor dit doel te houden en aan de deputaten op te zenden.

De Part. Synode van Zuid-Holland (Noord) stelde voor: (tenminste drie) Deputaten te benoemen voor de uitzending per Radio van kerkdiensten van Geref. kerken in Nederland en hun op te dragen:

1. er naar te staan, dat een behoorlijk aantal Zondagen een zender voor het uitzenden van kerkdiensten van Geref. kerken worde beschikbaar gesteld en

2. de uitzending van kerkdiensten van verschillende Geref. kerken in ons Vaderland, voorzoover zij daarvoor gevoegelijk in aanmerking kunnen komen en zij daartoe bereid zijn, te regelen en tot dekking van de onkosten, voorzoover die niet bestreden worden door de bijdragen der uitzendende kerken, de noodige maatregelen te nemen.

Tevens was aan de orde het memorandum van het Comité voor Geref. Radio-kerkdienst, ter toelichting en voorlichting inzake de voorstellen, aangaande Geref. Radio-kerkdienst.

Na een kleine redactiewijziging werden de conclusies, voorgesteld door de commissie, als volgt vastgesteld:

De Generale Synode van de Geref. kerken in Nederland:

erkennende dat de uitzending van kerkdiensten per radiotelefonie voor een zeer groot aantal leden der kerken (zieken, invaliden, ouden van dagen, verstrooiden e. a.) die korter of langer tijd van den dienst des Woords verstoken zijn, van groote waarde is en tot rijken zegen kan zijn;

dat door dit middel bovendien het Woord Gods gebracht wordt onder het bereik van velen, die ervan vervreemd zijn;

en dat de beteekenis en invloed van de radio-telefonie door de toepassing van telkens nieuwe uitvindingen en door de voortdurende uitbreiding gaandeweg toenemen;

van oordeel, dat het misbruik, hetwelk ook van deze uitvindingen kan worden gemaakt en waartegen ernstig moet worden gewaarschuwd, niet mag weerhouden van het rechte gebruik van dit middel om het ten dienste van Gods kerk en koninkrijk en tot verheerlijking van Zijn Naam aan te wenden;

dankbaar waardeerende, hetgeen het Comité voor Radiouitzending van Gereformeerde kerkdiensten, daartoe aangewezen door den kring van afgevaardigden van onderscheidene Geref. kerken, te dezer zake nu reeds bijkans twee jaren lang heeft verricht en heeft mogen bereiken;

overwegende, dat het hier geldt een door zeer vele kerken erkend belang van de Geref. Kerken in het algemeen en dat het wenschelijk is, dat deze de regeling van de kerkdienstuitzending ter hand nemen;

besluit:

a. tenminste drie deputaten te benoemen voor de uitzending per radio van kerkdiensten van Geref. kerken in Nederland, en hun op te dragen:

I. er naar te staan, dat een zoo groot mogelijk aantal Zondagen een zender voor het uitzenden van kerkdiensten van Geref. kerken worde beschikbaar gesteld, en

II. de uitzending van kerkdiensten van onderscheidene Geref. kerken in ons Vaderland, voor zoover zij daarvoor gevoegelijk in aanmerking kunnen komen en zij daartoe bereid zijn, te regelen; — en

b. al de kerken uit te noodigen, tot dekking van de onkosten, voor zoover die niet bestreden kunnen worden door de uitzendende kerken zelf, deze zaak te steunen door een collecte of jaarlijksche bijdrage.

En de kerken deze zaak in den gebede gedenken.

Tenslotte stelt uw commissie voor, terstond de Instructie vast te stellen.

De praeses bracht een woord van dank aan de broeders, die in het comité voor uitzending zoo ijverlijk werk hebben gedaan, waarbij hij speciaal Ds Tazelaar een woord van dank bracht.

Oud. Rijsdijk rapporteert eveneens over een schrijven van den Kerkeraad van Bloemendaal, waarin werd voorgesteld, den zender van de Geref. Kerk van Bloemendaal te maken tot het zendstation der Geref. Kerken in Nederland.

De Commissie stelde voor:

„De Generale Synode, ofschoon dankbaar waardeerende, wat de Kerk van Bloemendaal inzake Radiouitzending voor haar eigen zieken en ouden van dagen — alsmede voor een kleinen kring van haar naaste omgeving heeft gedaan,

is na ingewonnen betrouwbare inlichtingen van oordeel, dat het in verband met ministrieele beslissingen, volslagen onmogelijk is, Bloemendaals zender te gebruiken voor den wijden kring van Geref. Kerken in ons Vaderland, alsmede van onze stamverwanten in België, Duitschland en elders;

weshalve de Synode besluit aan de Kerk van Bloemendaal te berichten, dat op haar schrijven niet kan worden ingegaan".

Uwe commissie voegt hieraan nog toe, dat, indien van gelderlijken steun door meerdere vergaderingen eventueel sprake zou zijn, dit alsdan op den weg liggen zou van de naast-gegadigden, in casu de classis Haarlem of hoogstens de Part. Synode van Noord-Holland.

Aldus vastgesteld.

Prof. L. Lindeboom rapporteerde namens commissie III over een bezwaarschrift van Br. V. D. en 13 anderen, allen ouderlingen van de Gereformeerde kerk van Zeist, inzake bezoldiging vacature-diensten in hulpbehoevende kerken.

De commissie stelde voor te besluiten:

1. Dat niet de Synode voor deze zaak een regeling kan maken, maar dit moet overlaten aan de Kerk, die haar dienaar afstaat voor vervulling van vacaturebeurten, en aan het onderling goedvinden van de kerken der Classis.

2. Dat de Synode daarom aan het verzoek der ouderlingen van de kerk te Zeist niet kan voldoen, hoewel zij de bedoeling waardeert.

Aldus besloten.

Ds J. A. Tazelaar dankt de Synode met een enkel woord voor haar gastvrijheid, hem verleend, en voor haar kloek besluit, waarvan zal blijken, dat zij in God kloeke daden gedaan heeft.

Te ongeveer halfvier ging de Synode in comité-generaal, waarna de zitting werd gesloten.

Vijfde zitting.

De zitting wordt geopend met het zingen van Psalm 17:3, waarna de voorzitter voorgaat in gebed.

Appèl nominaal wordt gehouden.

De acta worden gelezen en vastgesteld.

De praeses heet ter Synode welkom Dr W. G. Harrenstein van Amsterdam, voorheen te Medan, die, zoo noodig, voorlichting zal geven over de zaken der verstrooiden in Ned.-Indië. Deze leest voor het Rapport van Deputaten Generale Synode Utrecht voor de verzorging van de verstrooide Gereformeerden in Ned.-Indië.

Prof. Dr A. G. Honig rapporteerde namens Commissie V over dit rapport.

Een bespreking volgt, waarbij Dr Harrenstein in een warm woord dezen arbeid aanbeveelt.

Oud. De Koning van Bandoeng richt een woord tot de Synode, waarin hij Dr Harrenstein dank brengt voor de wijze waarop hij de behoeften van Indië heeft vertolkt. Spr. vestigt de aandacht van de kerken er op, dat maar niet iedereen naar Indië gezonden kan worden. Wij zien er het liefst jonge mannen, die de sturm-und-drang-periode hebben doorworsteld, onder dan 20 jaar. En in de tweede plaats: laat men niet zonder onderzoek elke plaats aanvaarden. Wat is er vaak een roekeloos gaan! Ook is het aan te bevelen, niet ongetrouwd naar Indië te gaan. Dat zou het werk onder de verstrooiden vergemakkelijken en veel hopelooze gevallen voorkomen. Spr. zou wenschen, dat deze wenken in de consistoriekamers werden opgehangen.

De conclusies werden hierop aldus vastgesteld.

1o. De handelingen der Deputaten met hartelijken dank voor hun gewichtigen arbeid voor hun van zoo rijken zegen getuigend rapport en voor hun nauwkeurig beheer goed te keuren;

2o. opnieuw Deputaten voor de geestelijke verzorging der verstrooide Gereformeerden in Nederlandsch-Indië te benoemen, weer ten getale van negen;

3o. aan deze Deputaten op te dragen:

a. Voor dezen arbeid gelden te verzamelen en namens de Generale Synode dringend aan de Geref. Kerken een collecte voor dit doel te vragen en de inkomende gelden te beheeren;

b. voort te gaan met de uitvoering van wat voortvloeit uit de door de Synodes van Rotterdam, Leeuwarden en Utrecht en van deze Synode genomen beslissingen;

c. alles te doen wat in hun vermogen is om te voorkomen, dat de arbeid der Kerken van Bandoeng en Semarang, wier arbeidsveld alleen op Java ligt, door gebrek aan financieelen steun schade zou kunnen lijden;

d. te verrichten wat verder in het belang van dezen arbeid noodig zal blijken in gebondenheid aan de besluiten der Gen. Synode en onder verantwoordelijkheid aan de volgende Synode;

e. de kosten hunner huishoudelijke uitgaven te betalen uit de door hen beheerde kas.

De praeses dankt Dr Harrenstein voor de warmte waarmee hij de belangen der verstrooiden heeft bepleit. Daarin hoort men de stem van iemand, die zelf daarin werkzaam was. Gij hebt — aldus spr. — daarin pionier willen zijn. De grootste dank der kerken zou zijn, dat zij dezen arbeid, waardoor veel jonge menschen zijn behouden, steunen.

Prof. Honig adviseert nog namens de commissie, dit rapport zoo ruim mogelijk te verspreiden.

De praeses stelt voor, het rapport te doen drukken en aan de kerken toe te zenden en van de Synode een aanbeveling te doen uitgaan aan de kerken, om dezen arbeid te steunen.

Aldus besloten.

Oud. Van Beeck Calkoen adviseert, dit werk te ondersteunen door het gesproken woord.

Ds H. Meijering rapporteert nader over het gisteren reeds behandelde punt inzake de Generale Kas voor hulpbehoevende kerken. De volgende punten worden nu vastgesteld:

3e. uit te spreken, dat voor de classis Batavia, wat de naleving van Art. XI K.O. betreft, dezelfde regeling geldt, als voor de Nederlandsche kerken; met dien verstande, dat hulpbehoevende kerken allereerst steun ontvangen vanwege de classis, terwijl, bij onvermogen der classis, rechtstreeks beroep op de Generale kas geschiedt;

4e. dat, ingeval door de classis Batavia hulp uit de Generale kas gevraagd wordt en deze aanvrage na onderzoek gemotiveerd blijkt, aan de deputaten dezer kas op te dragen voor de alsdan noodige gelden een begrooting te ontwerpen en aan de Part. Synoden toe te zenden met verzoek een zoodanig bedrag aan den penningmeester der kas te willen afdragen, inbegrepen de tegenwoordige bijdrage, als naar het percentage voor de kerken van het kerkverband billijk zal zijn.

Prof. Dr H. Bouwman rapporteert namens Commissie IV over eenige punten inzake het herstel in het ambt van Dienaren des Woords, die om ernstige tuchtgevallen zijn afgezet.

De Particuliere Synoden van Noord-Holland en Zuid-Holland (Z. G.) verzochten in dezen aandrang bij de kerken te oefenen in aanvulling van een vroegere uitspraak (1908), dat in de genoemde gevallen van afzetting niet lichtelijk tot herstelling in het ambt worde overgegaan.

De Particuliere Synode van Overijssel verzocht aan de Generale Synode:

1e. te overwegen of het ook noodig is èn met het oog op de positie der af te zetten dienaren èn met het oog op de eere der kerken, dat de classes bij de afzetting van dienaren des Woords wegens zeer ergerlijke zonden uitdrukkelijk uitspreken dat naar haar oordeel van geen herstelling in het ambt ooit meer sprake mag zijn;

2e. ingeval zij dit niet noodig mocht oordeelen, de wenschelijkheid uit te spreken dat de classes niet lichtelijk overgaan tot herstel in het ambt van dienaren des Woords, die volgens Art. 79 en 80 K.O. wegens zeer ergerlijke zonden zijn afgezet;

3e. om misverstand weg te nemen, in Art. 79 K.O. te schrappen de woorden „in Art. 11 genoemde", omdat in dit artikel, evenals in Artt. 4, 11, 12 K.O., de Deputaten der Particuliere Synode, in Art. 49 K.O. genoemd, bedoeld worden.

De Particuliere Synode van Zuid-Holland (N. G.) verzocht de Generale Synode een nadere toelichting te geven aangaande de acte van afzetting van Dienaren des Woords en hun herstelling in het ambt.

De Particuliere Synode van Zuid-Holland (N. G.) vroeg aan de Generale Synode eene nadere verklaring van Art. 79 K.O., wat aangaat de tuchtoefening over de Dienaren des Woords met name over hun schorsing en afzetting van den dienst des Woords, wegens ergerlijken levenswandel, en wel of deze afzetting steeds bedoeld is als onherroepelijk, en of het niet noodig is te bepalen, dat geen afzetting of herstel door de classis kan geschieden, dan met advies van de Particuliere Synode.

De commissie stelde te dezen aanzien aan de Synode voor:

1o. dat zij niet ingaat op het voorstel van Overijssel om in Art. 79 K.O. de woorden „in Art. 11 genoemd" te schrappen en evenmin ingaat op het voorstel van Zuid-Holland (N. G.) „dat geen afzetting door de classis kan geschieden dan met advies van de Particuliere Synode";

2o. dat de afzetting uit den dienst in Art. 79 en Art. 80 K.O. bedoeld, is een volstrekte, in dien zin dat de afgezette predikant geen kerkdienaar is, het radicaal van dienaar des Woords mist, geen enkel recht bezit om als predikant op te treden, geen enkel ambtelijk werk in eenige kerk mag verrichten en ook alle rechten op salaris en pensioen voor hem en de zijnen heeft verloren, hetgeen evenwel niet insluit, dat de afgezette dienaar nooit weder in het ambt kan worden gesteld;

3o. dat het niet wenschelijk is, dat de kerken precies bepalen in welke gevallen het niet geoorloofd is een afgezetten dienaar opnieuw in het ambt te stellen, aangezien dit zou leiden tot versteening van het leven, en aanleiding zou worden, dat steeds weer nieuwe bepalingen noodig werden, maar dat elk geval op zich zelf moet worden beoordeeld, en dat bij de vraag of iemand opnieuw in het ambt kan worden gesteld, moet worden overwogen, niet alleen de aard der zonde waarom hij is afgezet, maar ook of het berouw over de gepleegde zonde duidelijk is, of de verzoening is tot stand gekomen en de ergernis is weggenomen, en of iemand tot opbouw van Gods gemeente kan werkzaam zijn, zonder dat het heilig karakter der gemeente en de eere Gods wordt aangetast;

4e. dat met wijziging van het besluit der Synode van Leeuwarden 1920, Art. 647, de classes een afgezetten dienaar des Woords niet opnieuw in het ambt stellen, dan met kennis en goedkeuring der Particuliere Synode.

Deze conclusies werden aldus vastgesteld, nadat een amendement van Prof. Dr J. Ridderbos, door Ds J. L. Schouten overgenomen, met groote meerderheid was aangenomen.

Dit amendement op conclusie 3 luidt aldus: Achter de woorden in conclusie 3 „op zich zelf moet worden beoordeeld" te voegen: „dat men daartoe niet anders dan om zeer bijzondere redenen behoort over te gaan".

Ds H. de Bruyn, van Nieuwendijk, rapporteert over het verzoek van het bestuur der Nederl. afdeeling van den Wereldbond tot het bevorderen van een goede verstandhouding tusschen de volken door de Kerken, om twee afgevaardigden te benoemen naar de vergadering dier afdeeling.

De commissie stelde de volgende conclusie voor:

De Generale Synode van de Geref. Kerken in Nederland, hare sympathie betuigende met het doel van de Ned. afdeeling van den Wereldbond tot het bevorderen van eene goede verstandhouding tusschen de volken door de kerken, meent echter aan het verzoek van bovengenoemde afdeeling om afgevaardigden naar hare vergadering te benoemen niet te kunnen voldoen, wijl zij dan mede verantwoordelijk zouden zijn voor de besluiten daar genomen.

Conform besloten.

Ds H. de Bruyn rapporteert eveneens over het verzoek van de Particuliere Synode van Noord-Holland om uit te spreken:

a. van welke buitenlandsche kerken de predikanten, als zij tijdelijk in Nederland vertoeven, kunnen worden toegelaten tot de bediening des Woords en der Sacramenten;

b. aan en van welke buitenlandsche kerken attestatiën kunnen worden afgegeven en aangenomen.

De Part. Synode van Zuid-Holland (Z. G.) had een dergelijk verzoek ingediend, terwijl Zuid-Holland (N. G.) de Generale Synode vroeg om de verhouding tot de kerken, met welke de Geref. Kerken in Nederland in correspondentie staan, nader te regelen, met name ten opzichte van het optreden van candidaten en predikanten uit die kerken in de onze, en nader te omschrijven de uitvoering van de beslissing, welke genomen is te Dordrecht in 1893 (Art. 165 Acta).

Tijdens de discussie over dit punt werd de zitting geschorst.

In de middagzitting — geopend met het zingen van Ps. 103:2 — werd de discussie over het vorengenoemde punt voortgezet.

Naast ook Prof. L. Berkhof en Ds D. Postma over dit punt eenige opmerkingen hadden gemaakt, werd dit rapport naar Commissie IV teruggezonden om nader advies.

Oud. G. van de Putte rapporteert over een tweetal grensregelingskwesties.

Allereerst over een bezwaarschrift van de classis Sneek tegen besluit Part. Synode Friesland (Z. G.) inzake grenzen tusschen de kerken van Sybrandaburen en Scharnegoutum.

Voorts over een bezwaarschrift van de classis Sneek tegen besluit Part. Synode Friesland (Z. G.) inzake grensregeling tusschen de kerken van Goënga en Scharnegoutum.

De commissie stelde in beide zaken de volgende conclusie voor:

Uwe commissie stelt voor dat de Synode een drietal deputaten benoeme, om deze zaak in overleg met de betrokken kerken tot een goed einde te brengen.

Aldus besloten.

De praeses verwelkomt Ds Jac. van Nes Czn., van 's-Gravenhage, missionair dienaar des Woords onder de Joden.

Dr W. A. van Es rapporteert namens Commissie II over de agendapunten inzake het Promotierecht der Theologische School.

De Particuliere Synode van Drenthe stelde aan de Generale Synode voor, dat aan de Theol. School het promotierecht verleend worde.

De Particuliere Synode van Overijssel diende het volgende voorstel in:

De Generale Synode van de Geref. Kerken in Nederland,

overwegende:

dat de Theologische School de facto niet slechts is een school tot opleiding van dienaren des Woords, maar tegelijk een Hoogeschool ter wetenschappelijke beoefening der Theologie, gelijk blijkt uit de door haar verleende graden, en den door haar Hoogleeraren verrichten arbeid, voorzoover deze niet voortvloeit uit de opleiding harer studenten tot Dienaren des Woords;

dat aan verschillende inrichtingen van Hooger Onderwijs, niet staande in verband met eenige Universiteit, het jus promovendi is toegekend;

dat door het verleenen van het jus promovendi aan de Theol. School deze alle graden kan verleenen, inplaats van halverwege te moeten eindigen, zooals tot heden het geval is;

besluit:

1o. aan de Hoogleeraren aan de Theologische School te veroorloven voortaan gebruik te maken van hun recht tot het verleenen van den graad van Doctor in de Heilige Godgeleerdheid;

2o. aan de Hoogleeraren op te dragen, in overleg met het curatorium, de noodige maatregelen te treffen tot voorbereiding en uitwerking hiervan, wat betreft het regelen van colleges, promotie, enz.

De Kerkeraad der Gereformeerde Kerk te Leiden stelde aan de Generale Synode voor om uit te spreken, dat zij tegen de uitoefening van dit jus promovendi geen bezwaar heeft en om te besluiten zoodanige maatregelen te nemen als noodig zijn om zulks mogelijk te maken en te bevorderen.

Voorts was hierover ingekomen een schrijven van het Studentenkorps „F. Q. I." te Kampen.

Na eenige discussie werden met algemeene stemmen na een kleine redactiewijziging de conclusies aldus vastgesteld:

De Synode,

kennis genomen hebbende van de voorstellen van de Particuliere Synoden van Drente en van Overijssel, van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Leiden, gesteund door die van Bodegraven, Borssele, Bunschoten en Spakenburg, Bronwershaven, Driewegen (classis Goes), Enumatil, Hoofddorp, Nieuw Helvoet, Ondega (Sm.), Pernis, Ureterp, Veere en Venlo, het verzoek van den Kerkeraad van de Geref. Kerk te Urk en van het Studentencorps „Fides Quaerit Intellectum" aan de Theol. School te Kampen inzake het promotierecht aan de Theol. School,

overwegende, dat de kwestie van het promotierecht aan de Theologische School voor de kerkelijke vergaderingen meestal te